

A NATO Katonai Bizottságának hozzájárulásával a római NATO Védelmi Akadémia (a továbbiakban NDC) ötödik alkalommal szervezte meg „Isztambul után – a NATO és a változó nemzetközi biztonsági környezet” címmel a Nemzetközi Hét elnevezésű előadássorozat rendezvényét a kijevi Ukrán Nemzetvédelmi Akadémián. A hét programjának¹ sikeres lebonyolítása érdekében fakultás tanácsadó kollégáimmal szorosan együttműködtünk az Ukrán Nemzetvédelmi Akadémiával, az Oberammergau-i NATO Iskolával és a NATO Főparancsnokság szakértőivel, így alkotva egy Mobil Oktató Csoportot.

A nemzetközi tanfolyam alapvető célja az, hogy széles körű ismereteket nyújtson a NATO jelenlegi szervezetéről, jövőjéről, munkamódszereiről, képességéről, struktúrájáról, napjaink kihívásairól, biztonsági környezetünkről, a transzatlanti kapcsolatok jelentőségéről, a NATO és Ukrajna közötti kapcsolatok fejlődéséről. A tanfolyam fontos feladata az is, hogy a jövő ukrán katonai vezetőit, a NATO különböző törzseiben beosztásra készülőköt felkészítse. A tanfolyam fő célkitűzése az, hogy áttekinthessek, melyek a NATO és Ukrajna számára napjaink legfontosabb kihívásai.

Az Ukrán Nemzetvédelmi Akadémia részéről először a Nemzetközi Törzstiszti Központ, majd a Nemzetközi Kapcsolatok és Euro-Atlanti Integrációs Tanszék vállalta a szervezéssel és előkészítéssel járó munkákat. A két oktatási intézmény között a kezdetektől fogva a kijevi székhelyű NATO Katonai Összekötő Iroda végezte a harmonizációs, összekötői feladatokat. A későbbiekben a NATO Információs és Dokumentációs Központ is bekapcsolódott a munkába. Az akadémiák egyeztetik a Nemzetközi Hét rendezésének körülményeit, feltételeit, az anyagi biztosítás megosztását, valamint a felkészítést és az előadások követését elősegítő kiadvány és CD-k megjelentetésének feladatait. Az ukrán tisztek felkészülése a Kijevi Hétre a NATO Védelmi Akadémia témakörök szerint összeállított tanterve és az ehhez kapcsolódó olvasmányok és cikkek alapján történik. A program összeállításánál az NDC az egyes témák legjobb szakembereit hívja meg.

Az NDC, a Kijevi Hét szervezését és a koordinációs feladatok ellátását fakultás tanácsadók végzik. Először Xavier Paillard francia hajókapitány, majd Jozef Aleksy lengyel ezredes,

jelenleg pedig Jan Piotrowski lengyel ezredes, fakultás tanácsadó a felelős a Nemzetközi Hét szervezéséért.

2000. január 20-án Oleksander Kuzmuk ukrán védelmi miniszter és Lord Robertson NATO főtitkár, a Kijevi Hét nemzetközi tanfolyam keretében ukrán tisztek-főtisztek oktatásában és képzésében egyezett meg.

2001. február 12–16-án rendezték meg az első tanfolyamot a kijevi Ukrán Nemzetvédelmi Akadémián.² A kezdeti sikerek után a NATO Katonai Bizottsága úgy határozott, hogy a Kijevi Hetet évenkénti rendszerességgel kell megrendezni. Az első alkalommal mintegy kétszáz fő hallgatta az előadásokat és vett részt a szemináriumokon. A második rendezvényen 4-500 fő, a harmadikon már több mint hatszáz fő, a negyediken 700 fő, az ötödiken pedig 650 főt is meghaladó érdeklődő volt.

A második Kijevi Hetet 2002. február 11–15. között tartották meg, 2003. február 10–14. között rendezték meg a harmadik Nemzetközi Hetet, amelynek témája a NATO a Prágai Csúcsértekezlet után volt. 2004. február 9–13. között rendezték meg a negyedik Kijevi Hetet, amelynek tárgya a NATO átalakulása és a partnerség volt. Az ötödik Kijevi Hetet 2005. február 14–18. között tartották meg.

Az előadássorozatot Jean-Paul Raffenne altábornagy, a NATO Védelmi Akadémia parancsnoka és Volodymir Tolubko vezérezredes, az Ukrán Nemzetvédelmi Akadémia parancsnoka nyitotta meg. Az esemény fontosságát jelzi az is, hogy az NDC magas szinten képviseltette magát, részt vett az eseményen Grzegorz Wisniewski dandártábornok, az akadémiai program tervezéséért (Director of Academic Planning and Policy) felelős igazgatója, valamint Giancarlo Pascarelli altábornagy (Director of Management), az akadémiai tevékenység nemzeti támogatásáért felelős parancsnok-helyettese.

A bevezető előadást Ryszard Lukasik admirális, a Lengyel Nemzetbiztonsági Hivatal helyettes vezetője tartotta. Előadását az ukrán elnökválasztás második fordulójának utáni, a Függetlenség terén történt események felidézésével kezdte. Hangsúlyozta, hogy az ukrán-lengyel stratégiai partnerség nem üres frázis, 1991-ben

Lengyelország volt az első, amely elismerte az ukrán függetlenséget. A szabad és demokratikus Ukrajna Európához tartozik. Megemlítette a lengyel köztársasági elnök, Aleksander Kwaśniewski közvetítő szerepét a választási konfliktus felei között, és hangsúlyozta, hogy Ukrajna kiállta a demokrácia próbáját. Lengyelország sohasem fogadta el Európa mesterséges és ideológiai alapon történő megosztottságát. Az Ukrajna és a NATO közötti kapcsolatok többek között a lengyel-ukrán együttműködésen keresztül valósulnak meg. Példaként említette az iraki stabilizációs erők kötelékében szolgáló ukrán katonákat. Lengyelország ezután is támogatja Ukrajna euroatlanti csatlakozási (NATO és EU) törekvéseit, a szervezetek tagsági követelményei világosak és közismertek. Az integrációs folyamat hosszú és fájdalmas, amely következetes és intenzív erőfeszítéseket követel a társadalomtól, a politikai pártoktól, a kormánytól, a parlamenttől és a fegyveres erőktől. Ebben a folyamatban Ukrajna számíthat a szomszédos Lengyelország és a többi NATO- és EU-tagország segítségére.

A tanfolyam az alábbi témakörökkel foglalkozott: stratégia és stratégiai gondolkodás, a NATO és a transzatlanti kapcsolat, a NATO az Isztambuli Csúcsértekezlet után, a Szövetséget érintő forradalmi változások a katonai ügyekben, a NATO átalakulása, a NATO és az Európai Unió kapcsolata, NATO válságkezelő műveletek Afganisztánban, a Szövetség jövőbeni lehetséges feladatai, a NATO jövője, valamint a NATO kapcsolatrendszere Oroszországgal és Ukrajnával.

Az előadások többsége angol nyelven hangzott el, de a bevezető előadás lengyel, a záró előadás – amelyet Michael Duray, a kijevi NATO Információs és Dokumentációs Központ vezetője tartott – pedig ukrán nyelvű volt. A korábbi években kadétok voltak a szinkrontolmácsok, akik a gyakorlatlanság miatt esetenként nehezen követték az előadókat. A mostani rendezvényen az előadásoknál profi szinkrontolmácsot alkalmaztak. A szemináriumok során ismét kadétok voltak a fakultás tanácsadók segítségére.

Az előadásokat kérdezz-felelek időszak követte. Délelőtt és délután, naponta három szeminárium keretén belül kiscsoportokban – a mobil oktatócsoport tagjainak vezetésével – dolgoztuk fel, vitattuk meg az elhangzott előadások anyagát. A szemináriumi csoportokat az ukrán akadémia alakította ki, rendfokozatok (százados-örnagy, alezredes, ezredes-tábornok) és oktatási csoportok (vezérkari tanfolyam, törzstiszti, haderőnemi tanfolyamok, békefenntartó képzésben résztvevők) szerint.

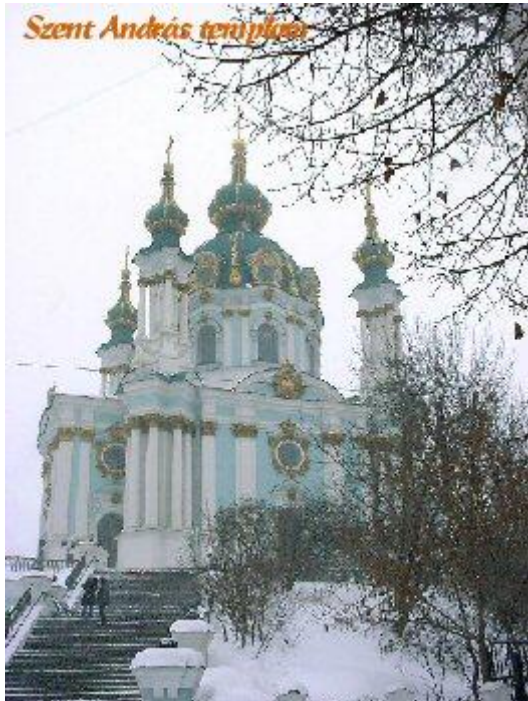
A korábbi évekhez képest jelentősen megváltozott a feltett kérdések köre. Nagy volt az érdeklődés az Isztambuli Csúcsértekezlet, a Szövetség jövője, Ukrajna NATO és Európai Unió csatlakozásának időpontja, lehetőségei, ütemezése, a csatlakozás érdekében megteendő lépések sorozata, a tömegpusztító fegyverek terjedésének veszélye, a terrorizmus kérdése, a tágabb értelemben vett Közép-Kelet régiója, az USA iraki és afganisztáni műveletei, az ukrán békefenntartó egységek tevékenységének megítélése, Irán és Kína szerepének megítélése, valamint a NATO-erők szerepvállalása iránt. Persze szóba került az iraki és az afganisztáni háború, 4000 ukrán halt meg Afganisztánban és még mindig 2000 olyan tiszt szolgál az ukrán hadseregben, aki megjárta Afganisztánt. Február 15-én emlékeztek meg az afganisztáni szovjet csapatkivonás 16. évfordulójáról. Az ukrán tiszteket nagyon érdekelték Magyarország

NATO-csatlakozás óta szerzett tapasztalatai, a védelmi szektor helyzete, a haderőreform, valamint a nők hadseregben betöltött szerepe.

A korábbi években a Nemzetközi Hét záró előadását hagyományosan a NATO Katonai Bizottságának elnökhelyettese tartotta. Tavaly a Katonai Bizottság elnöke, Harald Kujat vezérezredes hivatalos látogatása egybeesett a rendezvénnyel, így annak befejezéseként ő tartotta meg a Nemzetközi Hét záró előadását.

Az idén Federico Yaniz spanyol vezérőrnagy – a NATO IMS Cooperation and Regional Security Division vezetője – a NATO jövője címmel tartotta meg előadását. Beszédében a Szövetség Isztambuli Csúcsértekezletéről, a szervezet átalakulásáról, a NATO gyorsreagálású erőiről, a partnerkapcsolatokról és a jövőképről szólt. Kiemelte a harcoló csapatok interoperabilitásának és megfelelő képességeinek fokozását, vezetési, irányítási és informatikai fölényének megteremtését, valamint a csapatok alkalmazásának és fenntarthatóságának biztosítását.

A tábornok előadásában hangsúlyozta, hogy a szövetség eddigi bővítései pozitív hatást gyakoroltak Európa biztonságára. Intenzívebb és gyakorlatiasabb együttműködés alakul ki a PfP-tagországokkal, a Mediterrán Párbeszéd országaival és az Európai Unió tagállamaival. Végezetül elmondta, hogy optimista mind a szövetség jövője, mind a NATO és Ukrajna kapcsolatait illetően. Ukrajna a Szövetség stratégiai partnere, az ország meghatározó jelentőségű az európai biztonság és stabilitás szempontjából.

A NATO bővítésekkel Ukrajna geostratégiai fekvése és helyzete jelentősen felértékelődött. Közvetlen szomszédságba került négy NATO tagországgal (Lengyelország, Szlovákia, Magyarország és Románia). A 4663 km hosszú határaiból ezen országokkal 1257 km-en határos.³ A NATO másik stratégiai fontosságú partnerével, Oroszországgal 1576 km hosszú a közös határszakasz. Ukrajna 2004. május 1-je, a szervezet

eddigi legnagyobb bővítése után európai uniós országokkal is határos lett (Lengyelország, Magyarország és Szlovákia). Így Ukrajna mindkét nemzetközi szervezet számára kiemelkedő stratégiai fontosságú partner.

A NATO és Ukrajna közötti kapcsolatok 1991-ben, a függetlenség kinyilvánítása után kezdődtek. 1994-ben az elsők között csatlakozott a Partnerség a Békéért Programhoz. 1997. júliusában, Madridban a NATO és Ukrajna aláírták a Megkülönböztetett Partnerségről szóló szerződést. A NATO-Ukrán együttműködés egyik jelentős eredménye a kijevi NATO Információs és Dokumentációs Központ megnyitása volt. Ezt követte a NATO Katonai Összekötő Hivatal megnyitása 1999. április 23-án Kijevben. A 2000 márciusában az ukrán parlament által ratifikált SOFA-egyezmény jelentősen elősegítette Ukrajna növekvő szerepvállalását a PfP-ben. A „narancsszínű forradalom” után az ország újra az intenzív figyelem és érdeklődés középpontjába került. Az euroatlanti integráció, a NATO-hoz és az Európai Unióhoz való közeledés része az ukrán nemzetbiztonságnak és a modern demokratikus állam megteremtése szándékának.

A Kijevi Hét tematikájának változása

A tanfolyam tematikája a kezdetek óta folyamatosan változik, az időszzerű nemzetközi események és a szövetségben zajló folyamatok egyaránt indokolták ezt, és szükségszerűen jelentek meg az újabb és újabb témakörök. A Kijevi Hét tanfolyam tematikájának változását a táblázat szemlélteti.

A Kijevi Hét tematikája 2001–2005

2001	2002	2003	2004	2005
Mi a NATO?	Globalizáció és biztonság	Globalizáció és biztonság	Globalizáció és biztonság	Stratégia és stratégiai gondolkodás
Euro-atlanti biztonsági architektúra	Euro-atlanti biztonsági architektúra	Euro-atlanti biztonsági architektúra	NATO és a transzatlanti kapcsolat	NATO és a transzatlanti kapcsolat
A NATO szervezetei és munkamódszerei	Mi a NATO?	Mi a NATO?	A NATO szervezetei és munkamódszerei	A NATO Isztambul után
NATO stratégiai koncepció	NATO stratégiai koncepció	NATO stratégiai koncepció	Forradalom a katonai ügyekben	A Szövetséget érintő forradalmi változások a katonai ügyekben
NATO védelmi és költségvetési tervezés	A NATO szervezetei és munkamódszerei	A NATO szervezetei és munkamódszerei	A Szövetség katonai képességei	A NATO átalakulása
NATO Partnerség a Békéért és a bővítés	NATO védelmi és költségvetési tervezés	NATO védelmi és költségvetési tervezés	NATO válságkezelő műveletek Afganisztánban	NATO-EU kapcsolatrendszer
Béketámogató műveletek a NATO-ban	A 21. század biztonsági és védelmi kihívásai és a NATO	Terrorizmus	Tagsági Akció Terv – összegzett tapasztalatok	NATO válságkezelő műveletek Afganisztánban
A Délkelet-Európai helyzet	Béketámogató műveletek a NATO-ban	NATO válságkezelő műveletek	NATO-EU kapcsolatrendszer	A Szövetség jövőbeni lehetséges feladatai
A NATO kapcsolatrendszere Ukrajnával és	A NATO kapcsolatrendszere Ukrajnával és	A NATO kapcsolatrendszere Ukrajnával és	A NATO jövője	A NATO jövője

Oroszországgal	Oroszországgal	Oroszországgal		
A NATO jövője	A NATO jövője	A NATO jövője	A NATO kapcsolatrendszere Ukrajnával és Oroszországgal	A NATO kapcsolatrendszere Ukrajnával és Oroszországgal

Természetesen vannak olyanok is, amelyek szinte a kezdetektől fogva részei voltak a tematikának. A szövetség két stratégiai partneréhez, Oroszországhoz és Ukrajnához fűződő kapcsolatrendszere és a szövetség jövőjéről szóló előadás a kezdetektől fogva szerepel a tematikában. A NATO új Stratégiai Konceptiója is természetes módon került be az előadások közé. Az euroatlanti biztonsági architektúra, a NATO-Európai Unió kapcsolatrendszere, és a transzatlanti kapcsolat is helyet kapott. A Balkánon és Afganisztánban zajló események indokolták ezen térségek ismertetését, és az ott zajló békefenntartó és a válságkezelő műveletek megjelenését a tematikában.

Az első három rendezvény alkalmával (2001 és 2003 között) a tanfolyami témakörök között szerepelt a NATO szervei, szervezetei és munkamódszerei, valamint a védelmi és költségvetési tervezés is. Ezek a témakörök kikerültek a tematikából, mert a tanfolyamon részt vevő ukrán tisztek és magas beosztású polgári szakemberek jelentős része olyan szakterületen dolgozik, ahol napi munkája során NATO vagy NATO-val kapcsolatos ügyekkel foglalkozik. Így e területtel külön előadások keretében már nem volt célszerű foglalkozni.

A jövő

A Kijevi Nemzetközi Hét rendezvénye célkitűzéseit és eredményeit tekintve véve megkülönböztetett jelentőségű. A nagyszámú hallgatóság, az információközvetítés, a tények ismertetése, a korábbi beidegződések tarthatatlanságának és a humán interoperabilitás fontosságának felismerése voltak a rendezvények legfontosabb jellemzői.

A rendezvényre meghívást kaptak a Kijevben akkreditált védelmi attasék, a helyi és vidéki katonai, valamint polgári oktatási intézmények, a civil szerveződések, ligák képviselői és tagjai. Az időszerűen összeállított tanrend, az előkészítés, a szakértő előadói gárda, a NATO-tábormokok jelenléte, a tagállamok magas rangú képviselői összességében jelentették az egyértelmű siker zálogát.

Kijev

Először jártam Kijevben. Az egész hét intenzív, reggeltől estig tartó munkával telt el. Rendkívül érdekes, hasznos, és nagyon jó szakmai tapasztalat volt. Mindössze a vasárnap állt rendelkezésre, hogy megismerkedjem a várossal. Az útikalauz szerint Kijev hét csodáját egyszer mindenkinek látnia kell: Szent Szófia Székesegyház, a Pecserszka Lavra kolostor, Andrinivszkij utca, a Szent András templom, a Krescsatyik sugárút, a Kimérák Háza és az Aranykapu.

Kijev leghíresebb látnivalója az 1037-ben Bölcs Jaroszláv által alapított, a 11. században épült Szent Szófia Székesegyház, mely ma múzeum. A műemlék egyben a város legrégebbi temploma, belsejében gyönyörű ikonokat, mozaikokat és freskókat őriznek. A műemléket 1990-ben az UNESCO a világörökség részének nyilvánította.

Az Óvárostól délre láthatjuk a „Pecserszka Lavrát“ az 1051-ben alapított Barlang-kolostort, amely két XI. századi katedrálisból és egy harangtoronyból áll, valamint a föld alatt világhíres katakombák láthatók, ahová a kijevi fejedelmek temetkeztek. Ide temették Jurij Dolgorukijt, Moszkva egykori megalapítóját is. A föld alatti labirintusokban mumifikált szerzeteseket láthatunk. A 84 építészeti emlékből álló épületesoport két részre oszlik, a felső épületekre (templomok, paplakások), jelenleg különböző kiállításoknak adnak helyet, és az alsó barlangcellákra, amelyekben a szerzetesek laktak 1961-ig.

A város legbájosabb utcája az Andrinivszkij utca, ahol galériák, boltok, éttermek és kávéházak találhatók. Itt látható a 18. századi Szent András templom. A legenda szerint András apostol a Dnyeper partján töltött egy éjszakát, másnap a követőinek megjósolta, hogy a folyó partján fekvő dombokon város születik, és megáldotta a helyet.

A város fő kereskedelmi központja a Krescsatyik sugárút, amely üzletekkel és vásárlókkal teli nyüzsgő főút, a hétvégén pedig sétálóutca, amelyet tejes hosszában lezárnak a forgalom elől.

Rendkívül különös épület az ún. Kimérák Háza. A ház a görög mitológiai szörny, a kiméra után kapta a nevét. A ház sarkait, ereszsatornáit, oszlopait és falait fantasztikus halak, rinocéroszok, elefántok, antilopok, békák, gyíkok, sasok, kígyók és krokodilok díszítik. A házat Vladislav Gorodeckij építész építette barátai, Anton Straus bányamérnök és az olasz építész-szobrász Elio Salya segítségével.

Az Aranykapu valaha Bölcs Jaroszláv városának főbejárata volt, a boltíve felett a Blagovesenszkij templom aranyozott kupolája emelkedett, a kapu a nevét innen kapta. Az évszázadok folyamán elpusztult, 1982-ben életnagyságú modelljét építették fel.

A Függetlenség terén Ukrajna függetlenségének 10. évfordulóján állították az 50 méter magas oszlopot, amelynek tetején egy 12 méter magas bronz női alak áll, kezében labdarózsaifaát tartva.

A három és fél millió lakosú ukrán főváros a valamikori Kijevi Rusz bölcsője, túlélte a mongol inváziót, a pusztító tüzeket, a második világháború rombolását és a szocialista várostervezést. A város gyönyörű, még a februári hidegben, hóesésben és szürkéségben is varázslatos volt hangulata.

Siposné dr. Kecskeméthy Klára
Gelsei András⁴

1: A Kijevi Hét programját, az előadások anyagát, a kapcsolódó cikkek listáját a NATO Védelmi Akadémia hivatalos honlapján lehet megtalálni: http://www.ndc.nato.int/outreach/kiev_main.html

2: Az alábbi honlapon részletes információt találhatunk az ukrán katonai felsőoktatásról:
http://www.mil.gov.ua/index.php?lang=en&part=education&sub=list_military_schools

3: Ukrajna földrajzi fekvésére, határaitra vonatkozó adatokat lásd részletesebben az alábbi honlapon:
<http://www.odci.gov/publications/factbook/geos/up.html>

4: Siposné dr. Kecskeméthy Klára ezredes 2003. július 1-jétől dolgozik a NATO Védelmi Akadémián nemzeti rangidős tisztként, fakultás tanácsadói beosztásban a Curriculum Planning Branch-ban Rómában, a mobil oktató csoport tagjaként részt vett az ötödik Kijevi Hét nemzetközi rendezvényen. Gelsei András ezredes 2003. június 21-től látja el a kijevi NATO katonai összekötő tiszti beosztást, együttműködött az érintett szervezetekkel a Kijevi Hét sikeres lebonyolítása érdekében.